

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/375084173>

Didim Turizm Bölgesindeki Konaklama İşletmelerinin İncelenmesi

Conference Paper · October 2023

CITATIONS

0

READS

16

2 authors, including:



[Ayhan Karakas](#)

Bartın University

95 PUBLICATIONS 339 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)



**International Congress
on Social Sciences**

INCSOS VII KARABAG

**International Congress of
Social Sciences**

CONFERENCE PROCEEDINGS

ISBN: 978-625-7501-98-9

2-3-4 June 2022

www.incsos.net

The 7th INCSOS International Congress of Social Sciences Tam Metin Kitabı

ISBN: 978-625-7501-98-9

Editörler

Prof. Dr. Mehmet Dursun Erdem

Kapak Tasarımı

Dr. Bülent Polat

Erişime Açıldığı Tarih

14.10.2022

Asos Yayınevi

1.baskı

Adres: Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu Cad. No: 67/2-4/MERKEZ/ELAZIĞ

Telefon: 0532 643 75 23

Mail Adresi: asos@asosyayinlari.com

Web: www.asosyayinlari.com

İnstagram: <https://www.instagram.com/asosyayinevi/>

Facebook: <https://www.facebook.com/asosyayinevi/>

Twitter: <https://twitter.com/Asosyayinevi>

Sempozyum Onursal Başkan ve Himayedarlar

Prof. Dr. Mustafa Şentop
TBMM Başkanı

Prof. Dr. Sahibe Gafarova
Azerbaycan Millî Meclisi Başkanı

Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM
Uluslararası Balkan Üniversitesi Rektörü/Kuzey Makedonya

Prof. Dr. Hafız Pashayev
ADA Üniversitesi/Azerbaycan

Prof. Dr. Bünyamin Şahin
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektörü/Türkiye

Prof. Dr. Mumin Şahin
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Rektörü/Türkiye

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Abdulhalik Karabulut
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Adalet Muradov
Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Adem Korkmaz
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ahmet Ataç
Manisa Celâl Bayar Üniversitesi Rektörü

 <http://incsos.net>

Prof. Dr. Ahmet Karadağ
Yozgat Bozok Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ahmet Hamdi Topal
Kastamonu Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ahmet Kızılay
İnönü Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ahmet Saim Kılavuz
Bursa Uludağ Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ahmet Yıldırım
International University of Sarajevo Rektörü

Prof. Dr. Ali Akdoğan
Ordu Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ali Osman Öztürk
Hitit Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Alim Yıldız
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Arif Karademir
Bursa Teknik Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Babür Özçelik
Konya Teknik Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Bülent Çakmak
Erzurum Teknik Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Bülent Şengörür
Kırklareli Üniversitesi Rektörü

 <http://incsos.net>

Prof. Dr. Ekrem Kalan
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Elçin Babayev
Bakü Devlet Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Emin Aşıkkutlu
Trabzon Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Erhan Tabakoğlu
Trakya Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Erkan Erdemir
New York Tirana Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Fahrettin Göktaş
Fırat Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Fatih Savaşan
Sakarya Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Fethi Ahmet Polat
Muş Alparslan Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Fuat Erdal
Anadolu Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Giorgi Sosiashvili
Gori Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Halil İbrahim Zeybek
Gümüşhane Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Hamdullah Çuvalcı
Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Hamdullah Şevli
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Harun Çiftçi
Çankırı Karatekin Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Hasan Kaya
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Hasan Uslu
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Hüseyin Çiçek
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. İbrahim Çapak
Bingöl Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. İbrahim Özcoşar
Mardin Artuklu Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. İdris Demir
Batman Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. İlker Hüseyin Çarıkçı
Süleyman Demirel Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. İlater Kuş
Balıkesir Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Kâzım Uysal
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Kemal Şenocak
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Kurtuluş Karamustafa
Kayseri Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mahmut Aydın
Samsun Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Maka Beridze
Samstkhe Javakheti Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mehmet Biber
Ardahan Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mehmet Hakkı Alma
İğdır Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mehmet Karakoç
Dicle Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mehmet Sabri Çelik
Harran Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mehmet Sarıbiyık
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mehmet Turgut
Adıyaman Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mehmet Tümay
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Meryem Tuncel
Çukurova Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Metin Aksoy
Selçuk Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mustafa Alişarlı
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mustafa Çufalı
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mustafa Doğan Karacoşkun
Kilis 7 Aralık Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mustafa Sıtkı Bilgin
Artvin Çoruh Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mustafa Çalış
Erciyes Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mutlu Türkmen
Bayburt Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Mümin Şahin
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Namık Ak
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Necdet Budak
Ege Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Necmettin Elmastaş
Bitlis Eren Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Nigar Demircan Çakar
Düzce Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Nihat Şındak
Siirt Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Niyazi Can
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Nurullah Okumuş
Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Orhan Uzun
Bartın Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ömer Çomaklı
Atatürk Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ömer Pakiş
Hakkâri Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Özlenen Özkan
Akdeniz Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Refik Polat
Karabük Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Saadettin Hülagü
Kocaeli Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Saffet Köse
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Sedat Murat
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Süleyman Elmacı
Amasya Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Süleyman Özdemir
Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Tuncay Döğeroğlu
Eskişehir Teknik Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ubeyde İpek
Munzur Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Vatan Karakaya
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Yavuz Ünal
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Yılmaz Can
Giresun Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Yusuf Sarıнай
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Yusuf Şahin
Aksaray Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Zurab Khonelidze
Sokhumi Üniversitesi Rektörü

Sempozyum Düzenleme Kurulu 2 (Organizasyon Komitesi)

Dr. Necip Fazıl Kurt
TBMM

Dr. İbrahim Tellioğlu
Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Dr. Sibel Üst Erdem
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

 <http://incsos.net>

Dr. Özlem Ballı Erkan

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı

Dr. Orhan Hasanoğlu

Azerbaycan-Kıbrıs Dostluk Cemiyeti Başkanı

Dr. Ramazan Bölük

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Dr. Şener Bilali

Uluslararası Balkan Üniversitesi

Dr. Seyhan Murtezan

Uluslararası Balkan Üniversitesi

Dr. Emina Karo

Uluslararası Balkan Üniversitesi

Dr. Mahmud Kaddum

Bartın Üniversitesi

Uzman Muhammet Özcan

MEB

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Abdulhalik Karabulut - Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Prof. Dr. Adalet Muradov - Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet Akkaya-Adıyaman Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet Kara - İnönü Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet Karadağ-Yozgat Bozok Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet Dalkılıç- Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Adem Korkmaz-Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

 <http://incsos.net>

- Prof. Dr. Ahmet Ataç-Manisa Celâl Bayar Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Hamdi Topal-Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Kızılay-İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Yıldırım - International University of Sarajevo
Prof. Dr. Ahmet Saim Kılavuz-Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Akar-Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Akdoğan-Ordu Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Osman Öztürk-Hitit Üniversitesi
Prof. Dr. Alim Yıldız-Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Arif Karademir - Bursa Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Babür Özçelik - Konya Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Bülent Çakmak - Erzurum Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Bülent Çınar - Mimar Sinan Üniversitesi
Prof. Dr. Bülent Şengörür - Kırklareli Üniversitesi
Prof. Dr. Bünyamin Şahin-Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Prof. Dr. Caner Kerimoğlu-Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Ekrem Kalan - Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
Prof. Dr. Elçin Babayev - Bakü Devlet Üniversitesi
Prof. Dr. Erkan Erdemir - New York Tirana Üniversitesi
Prof. Dr. Emin Aşıkkutlu-Trabzon Üniversitesi
Prof. Dr. Erhan Tabakoğlu-Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Fahrettin Göktaş-Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Fatih Sakallı-Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Fatih Savaşan-Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Fethi Ahmet Polat-Muş Alparslan Üniversitesi
Prof. Dr. Giorgi Sosiashvili-Gori Üniversitesi
Prof. Dr. Güven N. Büyükbaykal-İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Hakan Ülper-Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Prof. Dr. Halil İbrahim Zeybek-Gümüşhane Üniversitesi
Prof. Dr. Hamdullah Çuvalcı-Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Hamdullah Şevli-Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Prof. Dr. Hamit Pehlivanlı-Kırıkkale Üniversitesi

- Prof. Dr. Harun Çiftçi-Çankırı Karatekin Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan Kaya - Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan Uslu-Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Prof. Dr. Hidayat Tag Elafia Hassan ELBASRE- Open University of Sudan- Sudan
Prof. Dr. Hüseyin Çiçek - Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Işıl Altun-Kocaeli Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim Çapak - Bingöl Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim Kavaz - Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim Kocabaş - Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim Özcoşar-Mardin Artuklu Üniversitesi
Prof. Dr. İdris Demir- Batman Üniversitesi
Prof. Dr. İlker Hüseyin Çarıkçı-Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. İltar Kuş - Balıkesir Üniversitesi
Prof. Dr. Kâzım Uysal-Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Prof. Dr. Kemal Şenocak-Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Kurtuluş Karamustafa-Kayseri Üniversitesi
Prof. Dr. Mahmut Aydın-Samsun Üniversitesi
Prof. Dr. Maka Beridze-Samtskhe Javakheti Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Biber - Ardahan Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Yılmaz Hacı - Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Dursun Erdem-Uluslararası Balkan Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Hakkı Alma-İğdır Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Karakoç-Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Marangoz-Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Sabri Çelik-Harran Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Sarıbiyik - Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Turgut-Adıyaman Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Tümay - Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
Prof. Dr. Meryem Tuncel - Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Mesut Aydın-İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Metin Aksoy-Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Mohamed DAWABSHEH - Arab American University

- Prof. Dr. Mohammed Al Qudah - The University of Jordan - Jordan
Prof. Dr. Murat Cem Demir-Munzur Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Alişarlı-Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Bulat - Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Çalış-Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Çufalı - Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Doğan Karacoşkun - Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Sıtkı Bilgin - Artvin Çoruh Üniversitesi
Prof. Dr. Mutlu Türkmen-Bayburt Üniversitesi
Prof. Dr. Mümin Şahin-Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Prof. Dr. Nadir İlhan-Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Prof. Dr. Namık Ak-Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Prof. Dr. Necdet Budak-Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Necmettin Elmastaş-Bitlis Eren Üniversitesi
Prof. Dr. Nesrin Sis - İnönü Üniversitesi
Prof. Dr. Nigar Demircan Çakar - Düzce Üniversitesi
Prof. Dr. Nihat Şındak-Siirt Üniversitesi
Prof. Dr. Niyazi Can-Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Prof. Dr. Nurullah Okumuş- Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Prof. Dr. Orhan Uzun - Bartın Üniversitesi
Prof. Dr. Onur Köksal-Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Ömer Çomaklı - Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Ömer Pakiş - Hakkâri Üniversitesi
Prof. Dr. Rahmi Atalay - Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Özlenen Özkan - Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Refik Polat-Karabük Üniversitesi
Prof. Dr. Saadettin Hülagü - Kocaeli Üniversitesi
Prof. Dr. Saffet Köse-İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Prof. Dr. Samettin Gündüz-Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Prof. Dr. Sedat Murat - Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Süleyman Elmacı-Amasya Üniversitesi
Prof. Dr. Süleyman Özdemir-Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi

- Prof. Dr. Şefika Şule Erçetin-Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Tuncay Döğeroğlu - Eskişehir Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Ubeyde İpek - Munzur Üniversitesi
Prof. Dr. Ülkü Eliuz-Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Vatan Karakaya-Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Prof. Dr. Yavuz Ünal-Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Yılmaz Can-Giresun Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf Sarıncay-TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf Şahin - Aksaray Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf Tepeli-Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Yüksel Kaştan-Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Zurab Khonelidze-Sokhumi Üniversitesi
Doç. Dr. Aslıhan Nakiboğlu-Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Doç. Dr. Berat Akıncı-Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
Doç. Dr. Burak Telli - Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Doç. Dr. Caner Şengül Alp Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Didem Özışık - Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Ergenekon Savrun-Ufuk Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma Torun-Adıyaman Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih Özek-Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Haluk Öner-Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan Hüseyin Kılınç-Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Hüsamettin Karataş - Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim Tosun- Munzur Üniversitesi
Doç. Dr. Mahmud Kaddum-Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. Mesut Gün-Mersin Üniversitesi
Doç. Dr. Muhammed Ceyhan-Yalova Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa İnce- Karabük Üniversitesi
Doç. Dr. Muvaffak Eflatun-Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer İnce-Dokuz Eylül Üniversitesi (E.)
Doç. Dr. Önder Yağmur - Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Recep Arslan-Karabük Üniversitesi

- Doç. Dr. Sabit Menteşe-Munzur Üniversitesi
Doç. Dr. Sayim Türkman-Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. Serdar Bulut - Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
Doç. Dr. Sibel Üst Erdem-Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Doç. Dr. Vasfi Hatipoğlu-Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Yavuz Çobanoğlu-Munzur Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Abuzer Kalyon-Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Birol Bulut-Kırklareli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Can Şahin-Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ebru Silahşör Öztürk-Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Emine Demet Ekinci Hamamcı-Erzurum Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gaye Belkıs Yeter Şahin-Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi M. Burak Çakın-Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Müge Yüce-Atatürk Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Serkan Gündoğdu-Munzur Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Özkan Uz-Munzur Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tayfun Haykır-Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Dr. Handan Boyalı-Munzur Üniversitesi
Dr. Ramazan Bölük - Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

SERAMİK TASARIMLARINDA POPÜLER KÜLTÜR İZLERİ	21
KENT PLANLAMA VE KENTSEL TASARIMA İLİŞKİN POLİTİKALARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ADAPTASYON STRATEJİLERİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ TÜRKİYE VE AZERBAYCAN ÖRNEKLERİ	26
MÜSLÜMAN TÜRK BİRLİĞİNİN MAYASI OLARAK AHİLİK VE EĞİTİM MODELİ	47
GÜNEY KAFKASYA YEZİDİLER'İ	62
DAĞLIK KARABAĞ'DA TURİZMİN BÖLGESEL EKONOMİSİ: BÖLGESEL KALKINMA VE TURİZM GELİŞİMİNİN SOSYO-EKONOMİK ETKİLERİ	79
DADALOĞLU'NUN ŞİİRLERİNDE İÇERİK VE YAŞADIĞI ÇEVRE	89
DOĞUDAN BATIYA İLK TÜRK GÖÇLERİ VE KAFKASYA'YA ETKİSİ	97
TÜKETİCİNİN OTOKONTROLÜ: GÖNÜLLÜ SADELİK.....	115
VERGİ MEVZUATINDA VERGİYE UYUMLU MÜKELLEFLERE TANINAN AYRICALIKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	119
TÜRKLERİN GELENEKSEL AİLE YAPISINDAKİ MASUM AŞKIN İZLERİNİN KAYNAKLARI OLARAK “LEYLA İLE MECNUN” İLE “FERHAD'Ü ŞİRİN” HİKÂYELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (FUZULİ VE NİZAMİ GENCEVİ)123	
TÜRKİYE'DE İCRA EDİLEN MAHNILARA DAİR BAZI TESPİTLER	136
NİZÂMÎ GENCEVÎ'NİN HÜSREV Ü ŞİRİN'İ İLE KUTB'UN HUSRAV U ŞİRİN'İNİN KARŞILAŞTIRILMASI.....	146
1906 YILINDA KAFKASYA'DAN ŞURA-YI ÜMMET GAZETESİNE GÖNDERİLEN BİR MEKTUP VE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ	169
HÜSEYİNZADE ALİ BEY'İN ŞURA-YI ÜMMET GAZETESİ İLE İLİŞKİSİ VE ŞURA-YI ÜMMET FİKRİ.....	200
ŞUŞA BEYANNAMESİ'NİN GELECEKTEKİ OLASI ETKİLERİ VE BÖLGESEL BARIŞA İLİŞKİN SUNDUĞU FIRSATLAR	230
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ'NDEKİ ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA	243
DİDİM TURİZM BÖLGESİNDEKİ KONAKLAMA İŞLETMELERİNİN İNCELENMESİ.....	261
SYMBOLISM OF CLOTHINGS IN PORTRAITS OF OTTOMAN MONARCHS	276
YAŞAM TARZININ PLANSIZ SATIN ALMA DAVRANIŞI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	299
EKONOMİK BAĞLAMDA TÜRKİYE'DEKİ SURİYELİ GÖÇMENLER	309

İNKLUZİV SİNİFLƏRDƏ TƏLİMİN VƏ TƏDRİSİN TƏŞKİLİ”	323
BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ DOĞRULTUSUNDA BİLGİYE ERİŞİM HAKKI VE BİLGİ OKURYAZARLIĞI BECERİLERİNİN ÖNEMİ	330
DİN EĞİTİMİNDE ÖRNEK VE ÖNCÜ UYGULAMALARIYLA ASHAB-I SUFFA VE HZ. PEYGAMBER’İN EĞİTİM METODU	346
AZERBAJCANLI MÜFESSİR BAKÜVİ (1853-1938) VE TEFSİRİ	357
YUNUS EMRE’NİN YAŞADIĞI TOPLUMA DAİR GÖZLEMLERİ	368
TRIZ (THEORY OF INVENTIVE PROBLEM SOLVING) METODOLOJİSİNİN YÖNETİM ALANINA UYGULANMASI VE BİR MODEL YAKLAŞIMI	379
TÜRKİYE’NİN VE AZERBAJCAN’IN DİJİTALLEŞME YOL HARİTASI	407
AZERBAJCANDA MİLLİ HAREKETİN ÖNDERLERİ	418
DOĞU ANADOLU BÖLGESİ’NDE BAL ÜRETİMİNİN İLLERE GÖRE DEĞİŞİMİ	427
BİNGÖL İLİNDE KOYUN VE KEÇİ VARLIĞININ REGRESYON ANALİZİ ..	435
UZAKTAN DİL EĞİTİMİNDE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN VE ÖĞRETİM ELEMENLARININ ÖĞRENCİ ÖZERKLİĞİNE HAZIR BULUNUŞLUKLARI: TÜRKİYE’DE YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCE BAĞLAMINDA NİTEL BİR ÇALIŞMA	445
GÜRCİSTAN’IN KARABAĞ SORUNUNA YÖNELİK SİYASETİ	472
İKİNCİ KARABAĞ SAVAŞI VE ULUSLARARASI SİYASET	481
TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA AZERBAJCAN KONULU VE AZERBAJCAN BAĞLAMINDA TAMAMLANAN TEZLERİN GENEL GÖRÜNÜMÜ: İŞLETME ANABİLİM DALI KAPSAMINDA TAMAMLANAN TEZLERE YÖNELİK BİR İNCELEME	489
ORTA ÇAĞ’DA BERDE (BERZA’A)’NİN KAFKAS TİCARETİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ	502
HAVACILIK EĞİTİMİ ALANINDA YETKİLENDİRME SÜRECİ: ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ HAVACILIK VE UZAY BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ	514
YÛNUS EMRE DİVANI’NDA GEREKLİLİK KİPİ İŞARETLEYİCİLERİ VE İŞLEVLERİ	527
TERCÜMAN-I HAKİKAT VE SAADET GAZETELERİNDE AZERBAJCANLI VE DAĞISTANLI ŞAİRLER	546
AZERBAJCAN’IN SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI BAĞLAMINDA EĞİTİM ALANINDAKİ GELİŞMELER	563
ŞAİRİN GÖZYAŞLARINA DOKUNMAK: FUZÛLÎ’NİN FARSÇA DİVAN’INDA GÖZYAŞI	573

AZERBAYCAN ATASÖZLERİNDE İDEAL İNSAN TİPİ	593
YURTDIŞINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNİN İMAJI.....	603
SAĞLIK EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN MESLEK MEMNUNİYETLERİ VE ALDIKLARI EĞİTİMİN NİTELİĞİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	614
BİR DEĞİŞİM UNSURU OLARAK COVID-19 PANDEMİSİ: GÖSTERGEBİLİMSEL BİR ARAŞTIRMA ÖRNEĞİ	623
CÂMİ'Ü'N-NEZÂ'İR'İN EKSİK KISIMLARINDAKİ NESİMÎ'YE AİT ŞİİRLER ÜZERİNE BAZI TESPİTLE	632
SOSYAL MEDYANIN ÖTEKİ YÜZÜ.....	648
ANLAMA EĞİLİMİ.....	658
FARKLI KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN ÇEVİRİMİÇİ MARKA AVUKATLIĞI ÜZERİNDEKİ ROLÜ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA.....	666
AZERBAYCAN DİALEKTOLOJİ LÜĞETİ'NDE YER ALAN YER VE MEKÂN ADLARININ SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN TAŞIDIĞI ARKAİK İZLER	685
BİR HAYAT VE SİYASET FELSEFESİ OLARAK TÜRK BİLGELİĞİNİN KÖKLERİ.....	691
KLASİK OSMANLI SİSTEMİNDEKİ DEĞİŞİMİN HARİCİ SEBEPLERİ (TARİHSEL VE TOPLUMSAL ZEMİN).....	696
TURKISH DIPLOMACY FROM PAST TO PRESENT	715
TÜRKİYE'DE AZERBAYCAN ARKEOLOJİSİ, SANATI VE MİMARİSİ HAKKINDA YAPILAN BİLİMSEL ÇALIŞMALAR VE YENİ FIRSATLAR	736
İSLAM MEDENİYETİNDE ETNİK VE KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİK SİYASETİ..	752
CHANGING REGIONAL SECURITY UNDERSTANDING AFTER THE II. KARABAKH WAR: PROSPECTS AND CHALLENGES	776
TÜRKİYE VE AZERBAYCAN'IN AÇIKLANMIŞ KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜKLER YÖNTEMİYLE REKABET GÜCÜNÜN ANALİZİ	788
KARABAĞ'DA CAN VERME SIRRINA ERENLER - NİGÂRÎ'NİN “DÜŞER Mİ” REDİFLİ GAZELİ-.....	801
MİDİLLİ'DEN AYVALIK'A MÜBADELE VE ROMANDAKİ YANSIMASI HATIRLA MİDİLLİ	816
TÜRKİYE VE AZERBAYCAN'DA ÖĞRETMEN YETİŞTİRME SİSTEMİ	825
YÜKSEK ÖĞRETİMDE MARKA YÖNETİMİ: ESTÜ MARKA KİŞİLİĞİNE ANTROPOMORFİK YAKLAŞIM.....	831
İKİNCİ TİP “QARABAĞ ROMANI” NÜMUNƏSİ – “FATEHLƏRİN ZƏFƏRİ” (XÜSUSİ TƏYİNATLILAR) SƏNƏDLİ ROMANI	849

ÖĞRETMEN ADAYLARININ PEDAGOJİK BİLGİ VE BECERİLERİ İLE SINIF YÖNETİMİ ÖZ YETERLİK İNANÇLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	861
İSLÂM HUKUKUNDA İBADET-AHLÂK İLİŞKİSİ.....	875
KÜTÜB-İ SİTTE’NİN ŞEKİLLENMESİNDE AZERBAYCANLI MUHADDİSLERİN ROLÜ.....	885
13. VE 14. YÜZYILLARDA AZERBAYCAN’DAN ANADOLU’YA VAKİ TÜRKMEN GÖÇLERİ	897
GENEL SEÇİM KAMPANYALARINDA GRAFİK TASARIM UNSURLARI: 2018 GENEL SEÇİM AFİŞLERİNİN TİPOGRAFİK AÇIDAN İNCELENMESİ.....	910
REFET AVNİ ARAS’IN TÜRK YURDU DERGİSİNDE NEŞRETTİĞİ KARABAĞ ŞAİRLERİYLE İLGİLİ MAKALELERİ	924
ATA VATANDAN ANA VATANA BİR ÖMÜRLÜK HASRET: HAMİT DÖNMEZ VE AZERBAYCAN-KARABAĞ ŞİİRLERİ	930
DÂNİŞMENDÂN-I ÂZERBAYCÂN TEZKİRESİNDEKİ TÜRKÇE ŞİİRLER ÜZERİNE	949
KADIN MUHASEBE MESLEK MENSUPLARINDA YAŞAM KALİTESİNE TÜKENMİŞLİĞİN ETKİSİ: ADANA İLİNDE BİR UYGULAMA.....	964
ŞUŞA`DAN İSTANBUL`A KEDERİN YOLCULUĞUNDA İKİ KADIN ŞÂİR: HURŞİDBANU NATEVAN VE NİGAR HANIM.....	985
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ MOTİVASYON DÜZENLEME DÜZEYLERİNİN 21. YÜZYIL BECERİLERİNİ YORDAMA GÜCÜ.....	996
MUTFAKTAN SANATA: KLASİK TÜRK ŞİİRİNDE YEMEKLER.....	1010
BİLGİ TOPLUMU, ENDÜSTRİ 4.0 VE SENDİKALARIN GELECEĞİ.....	1035
İNGİLTERE’NİN RUM İSYANINDAKİ (1821-1830) POLİTİKALARI.....	1043
ÂŞIK VEYSEL TÜRKÜLERİNDE SÖZ VARLIĞI.....	1065
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DİJİTAL VATANDAŞLIK ALGI BOYUTLARININ BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA.....	1082
TÜRKİYE’DEKİ SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ AZERBAYCAN İLİŞKİLERİNE ETKİSİ.....	1101
KARABAĞ AĞZI’NDA YER ALAN BİTKİ ADLANDIRMALARI.....	1110
AZERBAYCANLI BİR FAKİH ABDULHAMİD EŞ-ŞİRVÂNÎ VE TUHFETÜ’L-MUHTÂC HAŞİYESİ (HAVÂŞÎ EŞ-ŞİRVÂNÎ).....	1131
FİRDEVSÎ-İ RÛMÎ’NİN NESİR ÜSLÛBU ÜZERİNE.....	1139

DİDİM TURİZM BÖLGESİNDEKİ KONAKLAMA İŞLETMELERİNİN İNCELENMESİ

Examination of Accommodation Facilities in Didim Tourism Area

Erdoğan KAVAKLI

ORCID ID: 0000-0003-1006-8917

Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bölgesel Kalkınma İktisadı ABD,
erdogankavakli@gmail.com

Doç. Dr. Ayhan KARAKAŞ

ORCID ID: 0000-0001-9285-0552

Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü,
ayhankarakas74@gmail.com

ÖZET

Didim’de faaliyet gösteren konaklama işletmelerinin günümüz koşullarında yaşadığı sorunları ve eksiklikleri kapsayan on konaklama işletmesinde araştırma yapılmıştır. Araştırma derinlemesine görüşme metodu kullanılarak yapılmıştır. İşletme yöneticilerinin verdiği cevaplar incelenmiş ve gerekli çıkarımlarda bulunulmuştur. Araştırma bulgularının, işletme sahiplerine, sektör üzerinde yaşanan sorunlara ve sektör ile alakalı diğer kuruluşların önemleri hakkında önemli ipuçları sağlayacağı düşünülmüştür. Konaklama İşletmelerinde turizm faaliyetleri dahilinde sağlanan döviz girişlerinin ödemeler bilançosu üzerinde yarattığı etki ve yerel ekonomide yarattığı etkinin bölgede yaşayan tüm ekonomik birimlerin bu bağlamda toplam gelirlerinin arttığı görülmüştür. Didim yerelinde turizmin en önemli gelir kaynaklarından biri konaklama işletmeleridir. Çalışmada tümdengelim yöntemi kullanılmış ve literatür taramaları yapılarak, istatistiksel bilgiler kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Konaklama Sektörü, Konaklama İşletmeleri, Konaklama İşletmeciliği, Didim, Turizm

ABSTRACT

A research was conducted on ten accommodation establishments covering the problems and deficiencies of accommodation establishments operating in Didim in today's conditions. The research was conducted using in-depth interview method. The answers given by the business managers were examined and necessary inferences were made. It is thought that the research findings will provide important clues to the business owners about the problems experienced on the sector and the importance of other institutions related to the sector. It has been observed that the effect of foreign exchange inflows provided within tourism activities in Accommodation Businesses on the balance of payments and the effect on the local economy have increased in this context, the total income of all economic units living in the region. One of the most important income sources of tourism in Didim locality is accommodation

establishments. In the study, the deductive method was used, and the literature was searched and statistical information was used.

Kew Words: Hospitality Industry, Hospitality Management, Hospitality Management, Didim, Tourism

GİRİŞ

İnsanlık tarihi kadar eski olan turizm kavramı, 20. yüzyılın başlarına kadar refah düzeyi yüksek veya yeterli miktarda zamanı olan kişilerce yapılan bir etkinlik olarak değerlendirilmiş olsa da günümüz koşulları göz önünde bulundurulduğunda, bir ihtiyaç haline gelmiştir (Kozak ve Güçlü, 2014:22). Turizm kelimesi Latince kökenli ve yer değiştirme hareketi, hareket edilen yere geri dönme eylemi gibi anlamları içeren ‘*tomus*’ kelimesinden gelmektedir (Akat, 2000:2).

Turizm sektörü, birden fazla sektörü içinde barındırdığı için bir endüstri olarak da nitelendirilebilir. Çeşitli alt ve üst yapılardan oluşan turizm endüstrisi, hizmet sektörünün bir kolu olup, sabit sermaye yatırımlarının yüksek olduğu, ekonomik ve siyasi bağlamdan çabuk etkilenen bir yapıya sahiptir (Yağcı, 2007). Bu yönüyle, turizm sektörünün hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin ekonomileri için önemli bir katkıya sahip olduğu açıktır.

Turizm temelinde; destinasyon amacıyla planlamalar yapılmasını ve yönetimin sağlanarak, çevresel farklılık ve gelişim konusunda, geçim sıkıntısı olan insanların azaltılması, turizmin ekonomik ve sosyokültürel anlamda çeşitli etkilerini ele almaktadır. Bunlar dışında; turizm arzı mallarının mekânsal düzen ve deseninin yanı sıra turizm coğrafyası çalışmalarının da ana odak noktalarından biridir (Pearce, 1979:416).

Turizm için konaklama, ikamet edilen yer dışına yapılan seyahat hareketi, kişilerin kendi iradeleriyle gerçekleştirmesi, yapılan yer değiştirme faaliyeti sonunda en az bir gece konaklanması, para kazanma, politik, siyasi veya askeri amaçlı yapılan seyahatlerin (konsolosluk, diplomat, mülteci faaliyetleri gibi) dışında kalması olduğu söylenebilir (Ünüvar, 2008). Turizmin gelişmesi ve ilerlemesiyle; misafirhaneler, pansiyonlar, oteller, v.b konaklama türlerini içinde barındıran ticari konaklama sektörü gün geçtikçe ilerlemekte ve büyümektedir (Rogerson, 2012: 73).

Artmakta olan kitlesel turizm seferleri, ekonomik açıdan turizmin büyümesine ve bu sebeple ülke ekonomisi değer katarak önemli bir sektör haline gelmiştir. Gün geçtikçe artmakta olan turizm sektörü, kazandırdığı döviz girdileri ve ülkelerin ekonomileri açısından bölgesel anlamda önemli bir gelir kaynağı haline gelmiştir. Bölgesel gelir farklılıklarının oluşmamasını turizm tarafından sağlanan gelirler sağlamakla beraber gelir dağılımında olan dengesizliğinde düzene girmesine katkı sağlamaktadır.

Yerel olarak değerlendirildiği zaman Didim, ekonomi anlamında hemen hemen tüm faaliyetlerini turizm sektörü üzerinden gerçekleştirmektedir. Turizmin ortaya çıkardığı gelir etkisi ekonomik yapılaşmanın meydana gelmesini sağlamaktadır. Aynı zamanda konaklama işletmelerinin sağladığı imkanlar dahilinde turizm Didim’de yaşayan yerel halkın gelirlerini olumlu yönde etkilemektedir.

1. TURİZM KAVRAMI

1.1. Turizmin Tarihsel Değişimi

İlk çağlardan beri turizmden bahsetmek mümkündür. İlk çağlarda insanlar temel olarak yiyecek, barınma ve korunma ihtiyaçlarının karşılanabilmek için bir yerden başka bir yere seyahat ediyordu.

Seyahat tarihinin çeşitli kaynaklarda M.Ö.4000 yıllarında Sümerler tarafından başlatıldığı söylenmektedir. Eski Mısır'da bulunan tapınak ve piramitleri görmek için M.Ö. 3000 yıllarında seyahatlerin gerçekleştirilmektedir. Roma ve Yunan tarihinde ise insanları zevkleri ve spor faaliyetleri için yaptıkları seyahatler bilinmektedir (Tunç ve Saç, 1998:11).

Çok önemli bir değere sahip olan Marco Polo'nun gerçekleştirdiği seyahatler yayınlamış olduğu kitabında detaylı bir şekilde anlatılmaktadır. Çeşitli kültürlerin tanınması açısından merak turizminde yer edinmektedir (Tunç ve Saç, 1998:11).

Rönesans ile beraber Orta Çağ döneminde İtalya'ya doğru diğer Avrupa ülkelerinden turizm hareketi başlamıştır. Bu dönemlerde seyahatler genellikle üst sınıf tarafından okul ve zevkler için yapılırken aynı zamanda ticari amaçlarda da yapılmaktadır (Evliyaoğlu, 1989:29).

Yakın Çağ'dan günümüze bakıldığında turizm konusunda toplu seyahatlerin başlamıştır. Konaklama işletmelerinin ve eğlence sektörünün modernleşmesi, turizm için toplu seyahatlerin başlamasını sağlamış ve bu konuda olanakları genişletmiştir. Bunun dahilinde turizm ülkelerce ekonomik bir değer haline dönüşmüştür (Bayer, 1992:13-15).

İnsanlar Birinci Dünya Savaşı sonrası toplu hareket etme geleneği kazanmıştır. Savaşıkları ülkeleri ve ulusları tanımak istemişler ve dahilinde turizm olanaklarının kapısı savaş alanlarına ve tarihi bölgelere seyahat etme isteğini oluşturmuştur. Savaşın oluşturduğu psikolojik etkiler sonucunda yeni ülkeler tanımak ve eğlenmek amaçları dahilinde turizmin gelişmesine büyük ölçüde katkı sağlamıştır (Bayer, 1992:15-16).

Ekonomik olarak gelişen toplumlarda nüfusunda artmasıyla turizm faaliyetlerinin ilerlediği görülmüştür. Turizm aktiviteleri insanların gezme, görme, öğrenme istekleri sayesinde genişlemiştir. 19. yüzyıl sonrasında aralarında olan ilişkileri geliştiren ülkeler, uluslararası kuruluşlar kurmuş ve seyahat etme olanaklarını insanlar için daha kolay hale getirmişlerdir.

Turizm faaliyetleri için kurulan acentelerin yaptığı kampanya ve reklamlar dahilinde turizm büyük ölçüde gelişmiştir. Turizm sayesinde ülkeye giren farklı döviz kurlarının enflasyon üzerinde oluşturduğu etki sonucunda devletler ülkelere daha fazla turist çekmek amacıyla uluslararası reklamlar ve tanıtım filmlerine önem vermiştir. Şimdilerde kamu ve özel sektör birleşip daha fazla gelir sağlamak amacıyla tanıtım kampanyaları yapmakta ve yeni turizm pazarları oluşturma çabasında dırlar (Bayer, 1992: 16-17).

İnsanlarda seyahat etme isteği ihtiyaçlar dahilinde değişim göstermiştir. Kış turizmi, tatil yapmak, dağcılık gibi çeşitlilik kazanmış ve bunun dahilinde konaklama işletmelerine olan önemde artmaya başlamıştır. Turizmin sadece yaz aylarında yapılmadığını aynı zamanda kış turizmi olarak değerlendirildiğin görülmesiyle her mevsimde turizmin yapılabilirliği gözlemlenmiş ve konaklama işletmelerine olan önem turizm beraberinde artmıştır.

Günümüzde mal ve hizmet işletmeleri insanların turistik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla büyümekte ve gelişmektedir. Konaklama işletmeleri daha önceleri var olan kervansarayların yerini almıştır. Ulaştırma hizmetlerinin de günümüzde gelişmesi beraberinde turizm büyük bir önem kazanmıştır. Bunun yanında acentelerin uzmanlaşması yönünde de birçok katkısı olduğunu söyleyebiliriz.

1.2. Turizmin Özellikleri

Ekonomi denildiğinde aklımıza 3 sektör gelir. Bunlar; tarım, sanayi ve hizmet sektörleridir. Emek yoğun fonksiyonun olması sebebiyle turizm sektörü hizmet sektörlerinin arasında sayılmaktadır (Türkmen, 2000:4).

Turizm sektörünün başlıca özelliklerini on altı unsurla tanımlayabiliriz (Çalışkan, 2003:3-4).

- Sayısız sektörün doğrudan ya da dolaylı olarak turizm ile ilişkisi vardır. Temelinde konaklama, ulaşım ve pazarlama faaliyetleri görülmektedir.
- Ekonomik olarak analizlerinin yapılması çok zordur. Sebebi diğer sektörlerle olan yakın ilişkilerinden kaynaklıdır.
- Her insan birbirinden bağımsız olarak seyahat edebilecek olduğundan seyahat etme nedenleri farklılık göstermektedir.
- Tesislerin oluşturulmasında yapılan harcama sonrası, emeğe dayalı bir sektör durumundadır. Otomasyon için sürekli masraf gerektirmez.
- Turizme konu olan ürünleri sağlayan sektörler dışında temeli doğal, kültürel ve tarihi unsurlardır.
- Ülkelerin birbirleri arasında olan ilişkileri ile turizm sektörü yakından ilgilidir.
- Turizm, turistlerin üretimin yapıldığı yere gelmesi ve ürünleri orada tüketmemesi sağlayan bir sektördür.
- Turizm ürünleri için depolama söz konusu değildir.
- Devletlerin sahip olduğu ulaştırma işletmelerinin harcamaları dışında başka bir ücret ödenmemektedir.
- Ulusal ekonomiye bakıldığında turizm birçok sektörü etkilemektedir. Örneğin, ulaştırma hizmetleri, konaklama işletmelerinde yapılan turist harcamaları, alışveriş merkezleri, rekreasyon hizmeti vermekte olan işletmeler gibi sektörleri direk etkilerken alt yapı hizmetlerini ve yerel yönetim gelirlerini de etkilemektedir.
- Turizm, dört mevsim yaşanan iç ve dış etkenlerden çabuk etkilenen istikrarsız bir dışsattır.
- Jeo-ekonomik varlıklar, değer ve olaylar turizm sayesinde ülkeye döviz girişi sağlamaktadır.
- Turizm ürünleri psikolojik ürünlerdir. Fiziksel ihtiyaçlarımızdan değildir.
- Fiziksel ve sosyal yapının gelişmesinde alt ve üst yapının önemi turizm gelişmesi için önemlidir.
- Turizm aynı zamanda bir nevi ithalat sektörüdür. Sebebi turistik ürünlerin temini için gereken ürünlerin temin edilmesidir.
- Turizm sektöründe ürünlerin farklılık göstermesi en önemli özelliklerinden biridir.

1.3. Turizm Türleri

Genellikle turizm türleri birbirine benzerdir ve bu konuda ayırım yapmak zordur. Belirli düzeyde benzerlikler ele alınarak sınıflandırma yapılmıştır.

- **Turist Sayısına Göre Turizm Türleri**

Kişisel Turizm: İnsanların seyahat etmek amacıyla yurt içi ve yurt dışına yapmış oldukları bireysel seyahat türüdür.

Grup Turizmi: Birbirlerini tanıyan farklı toplumsal kurum ve grupların beraber gerçekleştirdiği seyahatlerdir.

Kitlese Turizm: İnsanların topluluk halinde gerçekleştirdiği, turizme aracı firmalar tarafından düzenlenen ve belli bir plana uygun olarak yapılan seyahatlerdir.

- **Seyahat Edilen Yere Göre Turizm Türleri**

Bu tür seyahatleri iç ve dış turizm olarak iki gruba ayırabiliriz. İç turizm, kendi ülkemizin sınırları içerisinde yapmış olduğumuz seyahatlerimizi konu alırken dış turizmi, ülke sınırlarımızın dışına yapılan seyahatler olarak tanımlayabiliriz.

- **Yaş Aralıklarına Göre Turizm Türleri**

Yaş aralıklarına göre turizmi üç farklı grupta inceleyebiliriz. Genç Turizmi, Aileleri olmadan 15-24 yaş aralığında olan insanların katıldığı faaliyetlerdir. Orta yaş turizmi, 24-64 yaş aralığında olan insanların gerçekleştirdikleri turizm faaliyetleri olarak sınıflandırabiliriz. Diğer grup ise 65 yaş ve üzerinde olan insanların gerçekleştirmiş oldukları turizm faaliyetlerine üçüncü yaş turizmi adını veririz.

- **Seyahate Katılanların Amaçlarına Göre Turizm Türleri**

Kongre, deniz, termal, sağlık, yat, av, mağara, akarsu, spor ve inanç turizmleri gibi faaliyetleri sınıflandırabiliriz.

1.4. Turistik Ürünler ve Unsurlar

Turistik ürünler, insanların turizm aktivitelerinden doğan ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kullandıkları mal ve hizmet bütünüdür. Bu ürünler güneş kremi, otobüste bir koltuk olabileceği gibi rehberlik hizmetleri, yemek ve konaklama gibi hizmetlerde olabilmektedir (Olalı, 1984:143-144). Turistik ürünler aynı zamanda seyahat boyunca yararlanılan konaklama ihtiyacı, yemek içmek gibi ihtiyaçların yanında ulaşım ve eğlence gibi aktivitelerinde birleşimi olarak tanımlanmaktadır (Akgül, 2003:57).

Ürünlerin turistik ürün olarak değerlendirilmesi için belirli özellikler göstermesi gerekmektedir. Bu özellikler ulaşılabilir olması, çekicilik, turizm işletmeleri, imaj ve etkinlikler olarak tanımlanmaktadır. Belirlenen bu özelliklerin bir üründe yer alması o ürünün turistik bir ürün olarak değerlendirilmesine sebep olmaktadır (Kozak ve diğerleri, 2006:41).

1.5. Turizm Faaliyetlerine Katkı Sağlayan Faktörler

İnsanların turistik ihtiyaçlarını oluşturan birçok faktör vardır. Bunlar, eğitim ve öğrenme ihtiyacı, din, dinlenme ve eğlence, merak, kültür, sağlık, kültür gibi ihtiyaçları etkilidir. Bu ihtiyaçların turizm ile olan ilişkisi;

- Turizm faaliyetlerine yol açmakta olan eğitim ve öğrenme ihtiyacı beraberinde kültürle de sürekli bağlantı halindedir. Ün yapmış üniversiteler ve bu üniversitelerde eğitim vermekte olan hocaların turistik seyahatlere sebep olduğu bilinmektedir. Salzburg Mozart Festivali, Roma, Floransa müzeleri, Viyana Operası gibi binlerce turistin ziyaretine konuk olmaktadır (Bayer, 1992:2).
- İş hayatının kattığı stres ve yorgunluğun yanında kentlerin kalabalıkları ve bunaltıcı havasından bunalan insanlar bedenen ve psikolojik olarak yorulmaktadır. Bu nedenler

beraberinde yaşadığı konumdan insanın uzaklaşmasını ve dinlenme, eğlence gibi ihtiyaçlarını karşılamak için kendince aradığı seçeneklerdir. Bu seçeneklerde dahilinde turizmi beraberinde getirmektedir.

- Sağlık açısından insanlar için spor artık bir ihtiyaç olarak görülmektedir. Dahilinde spor faaliyetleriyle beraber spor turizmi önem kazanmış ve büyük bir öneme sahip olmuştur.
- Olmazsa olmazımız sağlıktır bunun en önemli kısmı tedavi amacıyla yapılan sağlık turizmi bugünlerde termalizm, üvalizm, klimatizm, snobizm gibi farklı bölümlere ayrılmıştır (Sezgin, 2001:22).
- Bu faaliyetler dışında insanlar doğaya olan sevgisi, akraba ilişkileri, kongreler gibi diğer sebeplerle de turizm faaliyetlerine katılmaktadır.

1.6. Konaklama İşletmeciliği

İşletmelerde meydana gelen işletme sorunsalının bilinmesi, işletmelerin rekabet gücünün kalitesi ve başarılarının göstergesidir ve bu durum çok önemlidir. Bu sebeple işletmelerin değerlendirilmesi yapılırken, işletmelerin çevreden nasıl etkilendiğinin bilinmesi, işletmelerin güçlü yönlerinin ve zayıf yönlerinin bilinmesi zorunludur.

İşletmelerde meydana gelen problemlerin bilinmesi işletmelerin işlevlerinden kaynaklı olabilir. Bu nedenle yapılan çözümleme, işletmelerde meydana gelen problemlerin anlaşılmasında içe bakış faaliyeti şeklinde değerlendirilebilir (Eren, 1990:196). Yapılan değerlendirmede, temel işlev olarak finansman, yönetim, personel, üretim ve pazarlama araçlarının kontrolünün sağlanması gerekmektedir.

İşletmelerde yürütülmekte olan finansal analizlerin ve planlamanın, varlıkların yönetiminin, fon kullanımı ve tedarikinin bilinmesi ve çözümlenmesi işletmelerin finansal başarılarının temel özelliği niteliğinde sayılır. İşletmelerin sahip oldukları bina, insan gücü, malzeme ve binaların kalitesinin en az maliyetle üretim sağlanacak durumda olması çok önemlidir (Kobu, 1996:4). Kalitenin yetersiz olması durumunda piyasa üzerinde rekabet gücünü kaybeden işletmelerin zor durumda kaldığını söyleyebiliriz.

İşletmelerde çalışan personelin eğitilmesi ve işletmelerin hedefleri doğrultusunda örgütlenmesi de en önemli temellerdendir. İşletmelerin başarılı olabilmelerinin yapı taşı personellerin nitelikli ve istikrarlı olmasıdır. Yapılan araştırmalarda eğitimsiz personellerden oluşan işletmelerin başarı basamaklarını çıkamadığı görülmektedir (Aydın, 1990:23).

İşletmelerin temeli makine, ham madde, malzeme ve enerjiye dayanır ama buna insanlar fiziksel ve düşünsel olarak katkı sağlar. Tüm girdileri ve çıktıları kontrol eden düzenleyen ve uyumunu sağlayan güç insandır. Diğer bir deyişle, konaklama işletmelerinde hizmetin sağlanması ve müşterilerin beklentilerin karşılanması için insan gücünün önemi yüksektir. Konaklama işletmelerinde süreklilik ve karlılık insan kaynaklarının gelişmiş olmasına bağlıdır. Yapılan bir çalışmada, şirket kültürünün personellerin uyumu üzerine kurulan kültürün, etkili ileti iletişim ile güdülenmesiyle desteklenen pozisyonların başarıya giden yolda önemli olduğunu yansıtmış ve bu konuda çalışanlara verilen önemin artırılması gerektiğini vurgulamıştır (Kariyer Dünyası, 1998:36).

Üretimi gerçekleştirilen ürünlerin depo edilemez olması ve üretimi yapıldığı gibi tüketiliyor olması konaklama işletmelerinin soyut özelliğinin daha değerli olduğunu vurgularken (Usal ve Oral, 2001:34) ve talebin süreklilik göstermiyor olması (Olalı ve Timur, 1988:196) v.b özelliklerinin olması pazarlamanın konaklama işletmeleri için ne kadar önemli olduğunu gündeme getirmiştir.

İşletmelerde verimliliğin ve satışların yükseltilmesi, işletmenin kar oranının artırılmasının temeli oluşturmaktadır. Verimlilik ve satışların artırılması konusunda maliyetlerinde göz önünde bulundurulmasının önemi büyüktür (Kobu, 1996:572).

2. DİDİM BÖLGESİ VE TURİZM

2.1. Didim'in Tarihçesi

Osmanlı döneminde adı “Veronda-Yoran” olan ve merkezi “Hisar” olarak bilinen Didim 1995 yılında yaşanan deprem sonrasında, hükümetin inşa ettiği afet evleri sonrası “YeniHisar” adını almıştır. Daha sonrasında isim benzerliklerini ortadan kaldırmak için ‘Didim’ olarak yenilenmiştir. Aydın iline bağlı olarak 1991 yılında ilçe olmuştur. Konumuna bakıldığında yarımada şeklinde, batı ve güney sınırlarını Ege Denizi, kuzey sınırlarını Bafa Gölü ve Menderes Nehri, doğu sınırını ise Muğla ve Akbük Körfezi oluşturmaktadır. Yüzölçümü 402 km² civarındadır. Konum olarak önemli bir jeopolitik değere sahip olan Didim tarihte izler bırakan uygarlıklara da tanıklık etmiştir.

Apollon Tapınağı Helenistik dünyanın en büyük üç tapınağından biridir. Apollon Tapınağı'nın temelleri M.Ö. 300'lerde atılmış ve MS 4.yy.'a kadar inşası devam etmiştir. Apollon Tapınağı kehanetler ve olayları yaşanmadan önce görme yetisine sahip Brankhos'ların ülkesi olarak bilinmektedir. Rivayetlere göre bu yetilerin Zeus ve Apollon tarafından Didim yöresinde çobanlık yapan Brankhos'lara verildiği söylenir. Mübadele dönemi sonrası Rum'lar tarafından terk edilen Yoran Köyü'ne 14 Mart 1924 tarihinde Kadeş Vapuru ile Selanik kentinin Kavala Kasabasından gelen muhacirler yerleşmiştir.

Günümüzde Didim; 16 mahallesiyle beraber büyümeye devam etmektedir. Didim toplam 2900 hektar yerleşim alanına sahiptir. 2020 nüfus artış hızı %4.31 olarak kaydedilmiştir ve yapılan nüfus sayımına göre 45.972 erkek ve 44.455 kadın olmak üzere toplamda 90.427 nüfusa sahiptir.

Didim yöresine ağırlıklı olarak karayolu ile ulaşım sağlanmaktadır. Havayolu ve deniz ulaşımı kısıtlıdır. İzmir'e 173 km, Söke'ye 55 km, Kuşadası'na 73 km, Bodruma 110 km ve şehir merkezi olan Aydın'a mesafesi 103 km'dir. Tıpkı Antalya'da olduğunu gibi Didim'de maki bitki örtüsü görülmektedir. Didim engebeli ve düz arazileri ile beraber taşlık ve killi toprak yapılarına sahiptir. Didim'in gözde plajı olan 1.6 km'lik Altınkum plajı yanı sıra 11.4 km'lik plaj şeridi ve toplamda 57 km kıyı şeride bulunmaktadır.

2.2. Didim'in Ekonomisi

Ekonomik olarak gelir tarım ve turizm üzerine kuruludur. Tarım önemini turizm karşısında artan talep yüzünden kaybetmektedir. Didim turizm faaliyetleri açısından hem yurt içi hem de yurt dışından gelen turistlerin akımına uğramaktadır. Turizmin gelişmesi beraberinde ulaşım sektörünü, inşaat sektörünü ve ticaret sektörünü de geliştirmektedir.

Didim'de yapılan Yat Limanı sonrası Didim'in Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından gelişmekte olan turizm kentleri arasında yer alması, yabancı ve yerli turistlerin seyahatleri sonrasında mülk edinme girişiminde bulunmaları Didim'in bölgesel kalkınma alanında gelişmekte olduğunun birer göstergesidir (DTO, DESO).

2.3. Didim için Turizmin Önemi

Birçok tarihi eseri bünyesinde barındıran Didim'in en göze çarpan yanı Apollon Tapınağına ev sahipliği yapıyor olmasıdır. Almanlar tarafından yapılan kazı çalışmaları sonrası günümüzde görünen formunu kazanmıştır. Bunun dışında gelen turistler için tarihi ve çekiciliği yüksek

öneme sahiptir. Didim için turizm 1950 yılında harekete geçmiştir. Bu dönemde plaj şeridinde bulunan Altinkum Plajı hatta o dönem için bilinen adı Vakıflar Plajı büyük öneme sahiptir. Sebebi çevresine kurulan işletmeler, Özel İdare ve Vakıfların da kamulaştırılması sonrası günümüzde adı Yalı Evleri olarak bilinen evlerin inşası sonrası değeri artmıştır. Yalı Evleri olarak bilinen evlerin günümüze bakıldığında birçoğunun Turizm'in etkisiyle işyerlerine çevrilmiş olduğunu görmekteyiz.

Didim için turizmin hızlandığı 1980'li yılları örnekleyebiliriz. Çünkü bu yıllarda bölgeye gelen turist sayısında olan artış ve kurulan işletmelerin sayılarının artmış olması 1980 yılını öne çıkartmaktadır. Bu tarih öncesinde Yerleşik İmar Planı uygulamasında olan Didim kendi imar planını 1983 yılında yapmıştır. Yapılan imar planı Mavişehir, Yenihisar, Hisar ve Altinkum plaj çevresini kapsamaktadır. Plan sonrasında 1987 tarihlerinde belirlenen mahallelerin dışına taşınmış ve bu plan ihtiyaçlara karşılık verememeye başlamıştır bu nedenle hükümet tarafından Turizmi Teşvik Yasası kapsamında aynı yıl yeni plan çalışmaları başlatılmıştır. Günümüzde halen bu plan uygulanırken yeniden düzenlemeler de devam etmektedir. Didim farklı ülkeden gelen turistlere ev sahipliği yapmaktadır. Sahip olduğu Altinkum Plajı dışında Milet ve Apollon tapınağı dışında çevresinde bulunan Heraklia, Priene, İasos gibi tarihi mirası zengin antik kentlere yakınlığı dikkat çekmektedir. Sahil şeridinde bulunan sayısız koyları ve Altinkum Plajı çevresinde kurulu olan temel ihtiyaç ve eğlence işletmelerinin yanında sahip olduğu tatil köyleri, oteller ve pansiyonları ile dikkat çekmektedir. Nem oranının düşük olması ve çevresinde bulunan Bafa Gölü ve Mendere Deltası ile sağlık turizmine de olanak sağlamaktadır. 2021 yılı verileri kapsamında turizm arz kapasitesi, Turizm Bakanlığı işletme belgesine sahip 13 otel, belediye belgeli 17 otel işletmesine sahiptir. Konaklama işletmeleri için ... toplam yatak kapasitesine sahip olduğu bilinmektedir. Genellikle karayolu turizmine elverişli olan Didim, toplam nüfusu 90.427 olarak bilindiği halde turizm sezonunda nüfusun 550.000-650.000 arasında değişiklik gösterdiği tahmin edilmektedir (Didim'de bulunan kurumlar tarafından derlenmiştir).

Öncelikle, vergi gelirlerinin oluşturulmasında, ödemeler konusunda problemlerin giderilmesi ya da azaltılmasında, getiri sağlanmasında, bölgesel ve ulusal kalkınmanın bir payı olması gibi faydaları vardır (Baltacı,2011, 51). Turizmin gelişmiş olduğu bölgede gelir düzeyi, eğitim ve iş imkanları v.b. konularda değişkenler ortaya çıkarken farklı sosyokültürel yapılarında arttığını görmekteyiz. Oluşan bu ilişki, geleneksel değerler sosyokültürel yapılarla bütünleşirken, refahında sağlanmasına katkı sağlamaktadır. Sonuç olarak hem yerli halkı hem de yabancı turistleri bu durum etkilemektedir (Tayfun ve Kılıçlar, 2004:2).

Turizm faaliyetlerinin yerine getirildiği yerlerde, insan eli değmemiş hali hazırda bulunan kaynakların ve doğal çevrenin kullanılmasıyla yeni yapay çevreler oluşturabilir. Oluşturulan yapay çevreler üzerinde bitki örtüsünün yok edilmesi, havanın kirlenmesi, toprak ve su kirliliği gibi sıkıntıların yaşandığını söyleyebiliriz (Erdoğan, 2003:81).

3. YÖNTEM VE UYGULAMA

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Didim ilçesinde faaliyet göstermekte olan konaklama işletmelerinin faaliyetlerine yönelik uygulamalarının tespit edilmesi ve bu doğrultuda ne gibi etkinliklerin gerçekleştirildiğinin saptanmasıdır. Araştırmadan elde edilen veriler sonucunda konaklama işletmelerinin neler yapabileceği konusunda öneriler sunulması da hedeflenmiştir.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Araştırmanın temelini Didim ilçesinde faaliyet gösteren turistik işletme ve yatırım belgesine sahip otellerin yanı sıra belediyeye bağlı otel işletmeleri oluşturmaktadır. Didim ilçesinde toplam 30 konaklama işletmesi bulunmaktadır.

Bilgiler, 6 adet konaklama işletmesi sahibi, 2 tesisin işletme müdürüyle, 2 Tesisin kiracısıyla yüz yüze görüşme yapılarak elde edilmiştir. Bu nedenle, daha önceden hazırlanan anket soruları kendilerine sorulmuştur. Anket içerisinde yer almayan bazı konular için yapılan konuşmalar dahilinde notlar alınmıştır. Bunun dışında daha sağlıklı bilgi edinebilmek için işletmelerce tutulan kayıtlardan faydalanılmıştır. Yaklaşık 1-2 saat aralığında her denek için zaman ayrılmıştır. Ortaya çıkan bilgiler dahilinde, tesislerin durumu, hizmet kaliteleri, fiziksel kapasiteleri, müşteri ve personellerin davranışları üzerine hareket edilmiştir ve sonuca yönelik gözlem yapılmıştır.

Birkaç tesis sahibinin araştırma için zaman ayıramaması ve araştırmanın işletmenin gizli bilgileri ile ilgili olduğu düşüncesiyle bilgi vermek istememiştir. Yaşanılan bu sorun dahilinde tesis sayısı beklenen düzeye çıkartılamamıştır.

10 Nisan–18 Haziran 2021 tarihleri arasında yapılan bu çalışma, bölge üzerinde yapılan tarama ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak görüşme ile desteklenen anket tekniği kullanılmıştır. Uygulanan bu yöntem ve teknik, araştırmaya dahil olan tesisler hakkında bilgi sağlamayı kolaylaştırmış.

3.3. Araştırma Bulguları

Araştırmada öncelikli olarak açıklayıcı sorular sorulmuştur. Bu sorular dahilinde elde edilen bilgilere göre, araştırma kapsamında Didim İlçesinde incelenen tesislerden 6'sı 5 yıldızlı, 3'ü 4 yıldızlı, 4'ü 3 yıldızlı, 17'si belediye işletme belgelidir. Bunun dışında işletmelerin 21'i Limited şirket, 5'i Anonim şirket statüsündedir (Tablo 1).

Araştırmaya alınan tesislerden küçük ölçeğe sahip olanlar 10-50 yatak kapasitesine, orta ölçekli olanlar 50-99 yatak kapasitesine ve büyük ölçekli olanlar 100 ve üstü yatak kapasitesine sahip tesisler olarak kabul edilebilir. Bu bilgiler dahilinde araştırması yapılan tesislerin %26.67'si küçük ölçekli, %50'si orta ölçekli ve %23.33'ü büyük ölçeklidir (Tablo 2). Bunun dışında tesislerin çalışma süreleri %80'si 3-5 ay ve %20'si yıl boyu devam etmektedir.

Tablo 1: Didim'de Bulunan Tesislerin Oda Sayısına, Tesislerin Hukuki Statüsüne ve İşletmenin Hukuki Yapısına göre Dağılımı

Tesisin Hukuki Statüsü	İşletmenin Hukuki Yapısı	Tesis Sayısı	Tesislerde Bulunan Oda Sayısı	Toplam
5 Yıldızlı Otel	Halka Açık A.Ş.	6	2100	
4 Yıldızlı Otel	Ltd.	3	225	
3 Yıldızlı Otel	A.Ş.	4	466	
Belediye İşl. B.	Tek Kişi İşl.	17	1190	
Toplam		30	3981	

Tablo 2: Tesislerde Sahip Olduğu Oda Sayılarına Göre Dağılım

Oda Sayısı	Frekans	Yüzde (%)
10-49	8	26.67
50-99	15	50
100 ve üstü	7	23.33
Toplam	30	100

Araştırma kapsamında bulunan tesislerin tanıtımı için sorulan sorular sonrası ne zamandır işletilmekte olduğu sorulmuştur. Bu durumda tesis sahiplerinin yatırımları için ve almış oldukları riskler öğrenilmek istenmiştir. Sorulan bu soru sonrasında elde edilen bilgiler aşağıdadır (Tablo 3).

Tablo 3: Tesislerin Yıl Hesaplarına Göre Faaliyet Süreleri

Tesis No.	Faaliyet Süreleri (Yıl)	Kapalı Olduğu Süre	Toplam
1	3	1	4
2	9	2	11
3	7	2	9
4	2	0	2
5	5	0	5
6	11	1	12
7	10	0	10
8	7	0	7
9	5	0	5
10	3	0	3

Araştırmaya dahil edilen tesislerin yaşı 2 ile 12 arasında değişmektedir. Tesislerin ihtiyaç duyduğu yenileme masrafları ve yıllık bakım masrafları bir ölçüt olarak alınırsa, yeni olanlar 10 yaş altında olan tesisler, orta yaş 10 ile 20 yaş aralığında olanlar, eski olan tesislerinde 20 yaş ve üstü olduğu kabul edilmiştir. Bu durumda, tesislerin %0'ı eski, %30'u orta, %70'i yeni tesis olduğu ortaya çıkmıştır.

İkinci olarak tesislerin hangi aylarda daha dolu olduğu sorulmuştur. Bunun dahilinde doluluk oranına bağlı olarak işletmelerde yaşanan sorunlar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Araştırmamız doğrultusunda tesislerin birçoğunda kayıtlarında geçmiş yıllara ait bilgilerin eksik ve yetersiz olduğu ortaya çıkmıştır. Birçok işletmenin bu verileri saklamadığı ve

bazılarının da bu doluluk oranlarını hiç kaydetmediği ortaya çıkmıştır. Bu verilerin sadece bir otelde geleceğe yönelik satış tahminlerinde kullanılmak için kayıtlarında tuttuğu belirtilmiştir.

Tesisin doluluk oranının geçtiğimiz yıllara göre istikrarsızlık gösterdiği görülmüştür. Günümüzde yaşanan Covid-19 yüzünden ülkemize olan giriş ve çıkışların gelen müşterileri olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Doluluk oranlarının %45'in altına düştüğünde zararına çalıştıklarını dile getirmişlerdir. Araştırma kapsamında bir Otel'in kayıt tutuyor olmasından kaynaklı olarak tam güvenli bilgiler sağlanamamıştır.

Araştırma kapsamında üçüncü olarak tesislerin kazançları ve maliyetleri arasındaki durum hakkında bilgi toplanmaya çalışılmıştır. Bunun dahilinde yöneltilen sorularda, maliyet toplamalarının toplam gelirlerine oranının yaklaşık %50 ile %85 arasında değiştiği görülmüştür.

Araştırma kapsamında dördüncü olarak tesislerde meydana gelen sorunlar öğrenilmek istenmiştir. Bu nedenle sorulan sorulardan araştırmaya dahil olan tesislerin önem sıralaması; üretim, personel, finansman, pazarlama şeklinde sorunların yaşandığı ortaya çıkmıştır. Bu işletmelerin yönetim ve muhasebelerinde yaşanan sorunların son derece gereksiz görüldüğü ortaya çıkmıştır.

Araştırmada hizmet kalitesi için sorulan sorularda, hizmet kalitesinin düşmesinde önemli olan unsurların, devlet kuruluşlarının yetersizliği, piyasalardaki istikrarsızlık ve araçlardan kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. Dahilinde yönetim sorunları, personel ve kapasitenin yetersizliği dile getirilmiştir (Tablo 4).

Tablo 4 : Hizmet Kalitesinin Düşmesinde Etkili olan Faktörlerin Ağırlıklı Ortalaması

İşletmelerin Hizmet Kalitesini Düşürenler	Frekans	Ağırlıklı Ort.
Aracılar	8	4.14
Kapasite Yetersizliği	4	3.25
Devlet Kuruluşları	10	4.86
Personel Yetersizliği	7	4.58
Piyasa İstikrarsızlığı	8	5.53
Diğer	6	3.66

Araştırmada adına hizmet verilen kamu kuruluşlarının işletmeler için yeterli hizmet sunmadığını belirten işletmelerin sayısı 7'dir. 3 tanesi bu konuda cevap vermemiştir. Kamu kuruluşlarından kaynaklanan sorunlar enerji, ulaşım ve desteğin yetersiz olduğudur. Bunlar dışında kamu kuruluşlarınca ayrımcılığın yapıyor olması ve suların artezyen oranının yüksek olması belirtilmiştir. Belediye'nin aynı zamanda yetersiz olduğundan şikayetçi olanlarda bulunmaktadır. Bir kısım işletmede aracı firmaların fiyatları yükseltmesinden şikayetçidir.

İşletmelerin başarıya ulaşmasında dış çevrenin etkisi çok önemlidir. Yani bir işletmenin rekabet gücü ve izlemiş oldukları yolların temeli iş çevresidir (Yomoah, 2004:223). Bu konuda sorulan sorulardan edinilen bilgiler dahilinde müşterilerle kurulan iletişimin önemi dile getirilmiştir. Müşteri ilişkileri sonrası önemi finans ve kamu kurumları, kaynakların tedariki, rakip işletmeler, araçlar, medya ve araçlar takip etmektedir.

Didim’de bulunan konaklama işletmeleri yerel esnaf ve tedarikçilerden şikayetçidir. Burada etkinlik göstermekte olan 10 tesisten 8’i şikâyetle bulunmuştur. Çoğunlukla şikayetler aracı ve tedarikçi firmalarla anlaşmalarının olmasına rağmen satın alınan hizmetlerin kalitesiz ve zamanında teslim edilmemesi ayrıca teknik hizmet sağlayan esnafın işlerini zamanında ve düzgün yapmadığı yönündedir.

Didim’de bulunan işletmeleri doluluk oranlarının az olmasının sebebi politik durumların, ekonomik sorunların ve Covid-19 sürecinin etkili olmasıdır. Sonrasında bunu; kültür, teknoloji ve ekolojik sebepler takip etmektedir (Tablo 5).

Tablo 5 : Çevresel Sorunların Konaklama İşletmeleri Üzerine Etkisi

Çevresel Faktörler	Frekans	Ağırlıklı Ort.
Teknoloji	2	4.14
Ekonomi	9	5.33
Ekolojik	5	5
Beklenmedik Olaylar	10	4.38
Politik	7	4.14
Kültürel	3	3.25

Satın oranını yükseltebilmek, daha az depolama yapıp çalışabilmek, daha kısa döngüler eşliğinde satış, yönetimi üzerindeki varlıkların maliyetlerini azaltmak, müşteri üzerinden karlılığın yükseltilmesi ve yapılan yatırımdan kar edilebilmesi için doğru bilgilere ihtiyaç vardır. Bu amaç doğrultusunda işletmelerden %10’luk kesim yatırım kaldıracından yararlanabilmek için bütünleşme göstermektedir (Kenedy ve King, 2004:36). İşletmelerin piyasada karşılaştığı rekabet oranı ya da bunun yetersiz olması, işletmelerin kar durumu hakkında bilgi sağlar. Araştırmada konaklama işletme sahiplerinin %60’ı rekabetin yüksek olduğunu söylerken %30’u zayıf bulduğunu söylemiştir. Rakipsiz olduğunu söyleyenler %10 kadardır.

İşletmelerin başarılı olup olmadığını değerlendirirken, yöneticilerin ileriye dönük beklentileri dikkate alınabilir. Araştırmada ileriye dönük kar oranının yöneticiler tarafından beklentilerin %60’ı olumlu %20’si olumsuz olduğu yönündedir. Karasız olanların oranı %20’dir.

Bulgular dahilinde araştırmanın sonuç ve önerileri aşağıda özetlenmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Konaklama işletmeleri tüm dünyada ve ülkemiz sınırlarında politik, ekonomik ve beklenmedik durumlardan (afetler, hastalıklar v.b.) çok çabuk etkilenmekte olan işletmelerdir. 1995 yılından günümüze Didim ülkemizin diğer bölgeleri gibi turizm sektöründe çok önemli iniş çıkışlar yaşamıştır. Bu durumda uluslararası ekonomi, sosyokültürel farklılıklar ve politikalarda görünen değişimlerin etkisi büyük olmuştur.

Araştırma dünya ve ülke genelinde yaşanan olumsuzlukların, Didim için konaklama işletmelerinde sorunları arttığını ortaya çıkarmıştır. İşletmelerin karlılık oranlarının ilerleyen zaman dahilinde düşmesi bunu kanıtlamaktadır.

Araştırma kapsamında konaklama işletmelerinin en çok sorun yaşadığı durumlar; esnaf sorunları, pazarlama, finansman ve yetersiz personel olduğunu ortaya çıkartmıştır. Ülke genelinde yaşanan istikrarsızlığın finansman ve pazarlamada konusunda etkili olduğunu söyleyebiliriz. Fakat araştırmada, personeller dahilinde yaşanan problemlerin, işletmelerin insan kaynaklarına ve eğitimlerine yeterli yatırım yapmadığını görmekteyiz. Araştırma dahilinde işletmelerin personelle ve örgütlenmeleri konusunda yaptıkları yatırımların az olması bunu kanıtlamaktadır.

Didim sınırları içerisinde ülkemizde olduğu gibi kıyı otelciliği yapmakta olan işletmelerin orta yaş grubunda olduğunu görüyoruz. Buna istinaden bakım-onarım ve yenileme ihtiyacı işletme sahipleri için yeni bir yatırım maliyeti oluşturmaktadır. Fakat son dönemde yaşadığımız ve yaşamakta olduğumuz Covid-19 ülkelerin almış olduğu önlemler kapsamında seyahat kısıtlamalarını beraberinde getirdiğinden konaklama işletmelerinin sahiplerinin karlılık oranını ciddi şekilde düşürmektedir ve bu durum işletmeler için büyük sorun teşkil etmektedir.

Didim’de bulunan konaklama işletmelerinin hizmet kalitesinin düşmesinin sebebi; dağıtım araçlarında olan sorunlar, piyasadaki istikrarsızlık, personel kalitesindeki yetersizlik, kamu hizmetlerinin yetersizliği, kapasite yetersizliği, yönetim yetersizliği ve müşteri kalitesinin giderek düşmesi olarak sıralanmaktadır.

Görülen sorunların en önemlileri kamu hizmetlerinin yetersizliği, enerji maliyetlerinin yüksek olması ve ulaşımın yetersiz olmasıdır. Bunun dışında artezyen oranının yüksek olması, kamu kuruluşlarınca ayrımcılıkların yapıyor olması ve belediyenin yetersiz olması da etkilidir.

Didim’de konaklama sektörüne yatırım yapanların, görünen risklerden etkilenmemesi için sektör üzerinde yaşanmakta olan sorunları iyi bir şekilde bilmelerinde fayda vardır. Bu amaçla yapılan çalışmada elde edilen bulgular konaklama işletme sahipleri ve yatırımcılar için yol gösterici olabilir.

Hizmet kalitesinde düşüşün yaşanması konaklama sektöründe büyük bir sorun yaratır. Bu sorunun giderilebilmesi için, dağıtım araçları ve insan kaynaklarına verilen önemim artırılması dahilinde müşterilere kalite ve hizmetin garantisini sunan politikaların izlenmesi çok doğru bir yaklaşım olacaktır. Bu yaklaşımın ülke genelimizde ve bölgesel anlamda imajımızı zedelememesi için önemli katkısının olacağı açıktır.

Didim’de bulunan konaklama işletmeleri fiyatlarını belirlerken bakım-onarım ve ileriye dönük yenileme maliyetlerini dikkate alarak hareket etmesi faydalı olacaktır.

Konaklama işletmelerinin birçoğu aracıları, müşterileri ve tedarikçileriyle dışında yerel ve dış çevre ile iletişim halinde değildir. Fakat, işletmelerin piyasa üzerinde yeni iş kolları yaratabilmesi ve bu bağlamda kamuoyu oluşturuyor olması aşırı önemlidir. Var olan düzen dışına çıkıp meslek odaları, kamu kuruluşları, medya ve finans kuruluşlarıyla işletmelerin sağlıklı iletişim kurmaları çok önemlidir.

Didim’de için konaklama işletmelerinin hizmet kalitelerini yükseltebilmek için, personel, insan kaynakları ve yönetim için yapılan yatırımları arttırması gerekmektedir.

Yönetim sorunlarını arttıran en temel özellik personel devir hızının yüksek olmasıdır. Bu engelin kaldırılması ya da sabit personel uygulamasına geçilmesi gereklidir. Bunun için konaklama işletmelerinde istikrarlı bir yönetim şarttır.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmada, Didim Ticaret Odası (DTO) 2020 yılı verileri ve Didim Esnaf ve Sanatkarlar Odası (DESO) 2020 yılı verileri kullanılmıştır. Ayrıca, Didim Turizm Bürosu ile Didim Turizm İşletmeciliği Derneği'nden de dış kaynak olmak üzere bilgi edinilmiştir. Belediye belgeli konaklama tesisleri hakkındaki bilgiler için de Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'na (www.tga.gov.tr) başvurulmuştur. İlgili tüm kurumlara, çalışmaya verdikleri katkıdan ötürü teşekkürlerimi sunuyorum.

KAYNAKÇA

- Akat, Ö. (2000). *Pazarlama ağırlıklı turizm işletmeciliği* (4. Baskı). Ekin Kitabevi: Bursa.
- Akgül, O. (2003). *Turistik Ürün Çeşitlendirilmesi Kapsamında Kültür Turizmi*. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Aydın, N. (1990). *İşletmelerin Birleşmesinde Finansal Analiz ve Bir Uygulama Örneği*. Sevinç Matbaacılık, Ankara.
- Bayer, Z. (1992). *Turizme Giriş*. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayın No-253: İstanbul.
- Çalışkan, U. (2003). *Turizmin Yerel Halk Üzerindeki Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Erdoğan, N. (2003). *Çevre ve (Eko) Turizm*. Pozitif Matbaacılık: Ankara.
- Eren, E. (1990). *İşletmelerde Stratejik Planlama ve Yönetim*. Küre Ajans: İstanbul.
- Evliyaoğlu, S. (1989). *Genel Turizm Bilgileri*. Gazi Üniversitesi Yayınları: Ankara.
- Kariyer Dünyası. (1998). Devrim Değil Evrim Yaptık. *Kişisel Gelişim ve Yönetim Bilimi Dergisi*, 10.
- Kenedy, M. E., ve King, A. M. (2004). Using Customer Relationship Management to Increase Profits. *Strategic Finance*, 85(9).
- Kobu, B. (1996). *Üretim Yönetimi*. Avcıol Yayınevi: İstanbul.
- Kozak, N., Kozak, M.A., ve Kozak, M. (2006). *Genel Turizm*. Detay Yayıncılık: Ankara.
- Kozak, M. A., ve Güçlü, H. (2014). *Turizmde Etik: Kavramlar, İlkeler, Standartlar* (4. Baskı). Detay Yayıncılık: Ankara.
- Olalı, H., ve Timur, A. (1988). *Turizm Ekonomisi*. Ofis Ticaret Matbaacılık: İzmir.
- Pearce, D. G. (1979). Towards A Geography of Tourism. *Annals of Tourism Research*, 7, 245- 272.
- Rogerson, J. M. (2013). The Changing Location of Hotels in South Africa's Coastal Cities, 1990-2010. *Urban Forum*, 23, 73-91.
- Sezgin, O. M. (2001). *Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Tayfun, A., ve Kılıçlar, A. (2004). *Turizmin Sosyal Etkileri ve Yerel Halkın Turiste Bakışı*. Ticaret ve Turizm Dergisi: Ankara.
- Tunç, A., ve Saç, F. (1998). *Genel Turizm Gelişimi ve Gelişimi*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Türkmen, N. (200). *Türk Vergi Sisteminde Turizm Sektörünün Vergilendirilmesi*. Yaklaşım Yayıncılık, Ankara.

Usal, A., ve Oral, S. (2001). *Turizm Pazarlaması*. Kanyılmaz Matbaacılık, İzmir.

Yamoah, F. A. (2004). Sources of Competitive Advantage: Differential and Catalytic Dimensions. *Journal of American Academy of Business*, 4(1/2).

Yağcı, Ö. (2007). *Turizm ekonomisi* (2. Baskı). Detay Yayıncılık: Ankara.